

Stenlændernes Spejdermuseum

2014

Stenlændernes Spejdermuseum

Kære alle

Nu er det tid for det spejdermuseums-mæssige højdepunkt - årsmødet.

2013/2014 har været et fantastisk museumsår i Stenløse.

Vi har fast skiftedag i udstillingen op til jul. Vi havde nogle ideer på programmet, og fik lavet to nye, meget forskellige udstillinger. Adventure-spejld og Spejderliv under 2. verdenskrig.

Den første gav visse udfordringer, for hvordan formidler man følelsen af at være på natløb i en kold skov? Vi byggede en natløbs-simulator, hvor nattesynet kan komme på prøve. Et kig gennem et hul i forhænget, og pludselig er du midt i en skov, hvor et adventureløb er i gang. Spejderløbene Solaris og Nathejk har været rigtig gode til at bidrage til udstillingen.

Kombinationen af nyt og gammelt har åbenbart ramt noget, for vi havde rekord-mange besøgende. Og samtidig en massiv pressemtale, hvor toppen var et længere indslag i TV2 Lorry om museet og udstillingen.

Vi har også i årets løb fået sat gang i vores museumsduelighedstegn, med aktiviteter for alle aldersgrupper. Her er vi blevet taget med storm og åbenbart ramt en efterspørgsel hos spejderne. Vi er i hvert fald ved at drukne i vores egen succes i form af ønsker om besøg med spejderhistoriske aktiviteter.

Selve duelighedstegnet lader vente lidt på sig, men skulle gerne komme meget snart. Duelighedstegnet er vist på forsiden.

Vi har også i det forgangen år haft mulighed for at hjælpe andre på flere forskellige måder. Ege division fejrede jubilæum, og vi lavede til den lejlighed en lille udstilling.

Vi fik via Nordjysk Spejdermuseum en henvendelse fra Nordisk Film. De manglede et telt til en dokumentar om Asger Jorn. Vi fik arrangeret det, så Asger kunne sove standsmæssigt. Teltet var godt nok ikke helt tidstypisk, men det var der vist ingen der opdagede...

Endelig har Nathejk været forbi for at låne nogle uniformer til en oplevelsespost på det kommende løb. Vi glæder, os til at høre om, hvordan det forløber.

En fortsat føljeton på disse sider er registrerings-database... Nu tyder meget på, at vi gennem de lokalhistoriske arkiver har fundet en direkte brugbar database, hvor vi kan overføre vores allerede foretagne bog-registreringer uden problemer og som kan anvendes fremover. Så på det punkt er vi meget optimistiske.

Endelig havde jeg fornøjelsen af at lave en særudstilling til Spejderfrimærkeklubbens EuroScout møde i Taastrup. På mange måder en inspirerende oplevelse, som jeg ville ønske flere havde haft mulighed for at opleve.

Årets beretning er uddrag af de plancher, som jeg lavede til den udstilling om jamboreen i 1924.

Med håb om et godt årsmøde.

Med Spejderhilsen

Morten Frederiksen, september 2014

Jamboree 1924

I august måned afholdt Spejderfrimærkeklubben en international udstilling i Taastrup kulturcenter. Det var EuroScout 2014, og jeg var inviteret til at lave en museumsudstilling om Jamboreen i 1924.

Udstillingen blev sammensat af materiale fra flere museer og privatpersoner, således at der kunne vises en stor samling af effekter mv fra Jamboreen.

Selve frimærkeudstillingen var også i sig selv meget interessant og viste, at sande frimærke-samlere også kan være spejderhistoriske nørdere, der kan grave fantastisk viden frem og præsentere den på en interessant måde.

Denne beretning er en sammenskrivning af nogle af mine plancher fra Jamboree udstillingen.

Der deltog i alt 4.549 spejdere, førere og ulveunger i jamboreen. Dertil kom deltagere i den efterfølgende internationale konference.

Alle deltagere fik som deltagermærke et nummereret silkemærke forestillende Dannebrog. Skulle bæres over højre brystlomme, og gav gratis adgang til lejren og andre steder.

Stenlænderne har mærke nr. 4870. Det har tilhørt den danske spejder Alfred Røhlings, (1. Vibehus trop). Der er kendt mærker op til nr. 5191. I dag er kun omkring 75 mærker tilbage.

Udgiften til fremstilling af deltagermærkerne i 1924 var 1.000 kr!

Lejrbog. Lejrbogen blev udgivet på 4 forskellige sprog - dansk, engelsk, tysk og fransk. Lejrbogen kostede 35 øre for de danske spejdere. Førerne skulle købe den, alle andre jamboreedeltagere kunne købe den.

Jamboree diplom. Deltagerne fik efter lejren et diplom udstedt af "Jamboree Raadet". Det er usikkert om alle fik et diplom, eller om det kun var deltagerne i Landsholdene.

Jamboree-medalje. Uddelt for stort og værdifuldt arbejde for spejderkorpset i forbindelse med Jamboreen. I alt uddelt til 280 personer (samt muligt nogle ekstra, nemlig til Intendanturen og betjentene), heraf 128 danske spejdere.

Medaljen kendes med to forskellige bånd.

De chilenske spejdere fik ligeledes en særlig Jamboree-medalje af deres "fætter" Kaj Eldal. Om der ligeledes er udfærdiget tilsvarende medaljer til andre nationer vides ikke.

Jamboree bæltmærke/pin. Bæltmærket skal angiveligt have været lavet i 2 versioner, hvor den ene var i sølv. Umiddelbart kendes kun én udgave (der ikke er sølv), og dette er endda er et reversmærke/pin, hvor nålen bagpå er knækket af og der er lavet to huller i mærket til montage i bæltet. Almindeligt mærke kostede 1 kr, i sølv 1,50 kr.

Jamboree-knap. Oprindeligt lavet som erindringsknap for danske deltagere i lejren, og kunne købes efter lejren i depoterne for 25 øre stykket. Knappen skulle bæres som knap i venstre brystlomme.

Der blev lavet en tilsvarende knap i 1920 og traditionen fortsatte frem til og med Jamboreen i 1967, undtagen 1959.

Mærkat. Op til lejren blev der udgivet et særligt samlermærke trykt af Andreasen & Lachman. Mærkatene kom i ark af 50 stk. Et ark kostede 1 kr.

Spejderstatuette. Under og efter lejren kunne "den bekendte og smukt udførte" spejder i forsølvet tin på sokkel købes hos Guldsmed I. Lund for 10 kr.

Askebæger. Som souvenir fra lejren kunne købes et askebæger (skål) for 2,50 kr. Der blev ligeledes lavet et cigaret-etui, der også blev solgt.

Korpsmærke. Jamboreen gav et svimlende overskud på 100.000 kr. Beløbet blev bl.a. anvendt til at fremstille et emaljeret og nummereret korpsmærke til medlemmer af Det Danske Spejderkorps. Korpsmærket blev uddelt fra januar 1926.

Lejrplakat. Jamboreens officielle plakat var tegnet af maleren Valdemar Setoft. Plakaten blev hængt op rundt om i København som reklame for lejren. Plakaten blev trykt hos Andreasen & Lachman.

Tivoliplakat. Den 21. august var der Spejderfest i Tivoli, hvor alle deltagere i jamboreen var inviteret. Kunstneren Thor Bøgelund tegnede plakaten og postkort. Nederst på plakaten blev programmet for dagen påklisset.

Tivolidagen. I koncertsalen i Tivoli spillede "De danske Spejderes march" af Jean Sibelius, komponeret i 1922.

Tivoli postkort. Tegnet af kunstneren Thor Bøgelund. Hver spejder fik et postkort i forbindelse med Tivolidagen den 21. august.

Jambo. Jamboreens officielle lejravis, der udkom under og umiddelbart efter Jamboreen i 12 numre (sidste to var dobbeltnumre) fra den 10. til den 23. august. Avisen var primært på dansk, men havde også enkelte artikler på udenlandske sprog. Redaktør var Haagen Hetsch.

Minde-album. Udgivet den 10. december 1924 i 6.000 nummererede eksemplarer, heraf 2.000 kun på engelsk og 4.000 i en dansk-international udgave (dansk, fransk og tysk). Prisen var 10 kr. stk. I nogle af de første omtaler af albummet beskrives en tredje udgave af den dansk-internationale med særligt tykt omslag - "ekstra stærkt, stift Kartonbind" til en pris af 12 kr. Om denne udgave udkom er usikkert. Redaktør var Sven V. Knudsen.

Postkort. I forbindelse med Jamboreen blev der fremstillet en serie

på 6 postkort med motiver fra lejren af Stenders Forlag, kaldet "Erindring fra Jamboreen".

Steen Hasselbalchs Forlag udgav et enkelt postkort med motivet "Alverdens glade Dreng", og med reklame for Sven Spejders bøger.

Endelig blev der fremstillet en lang række uofficielle fotopostkort med motiver fra lejren, hvoraf flere er blevet afsendt fra selve lejren.

Jamboree-sang. Der kendes flere jamboree-sange. I spejderbladet Spejdernes Magasin udskrives der før jamboreen en konkurrence om den bedste oversættelse af den engelske tekst i Jamboree-sangen fra 1920. Vinder blev Overretssagfører H.P.V. Haghfeldt. En oversættelse ved Kai Friis-Møller er også gengivet.

Desuden kendes en fransk sang, ligeledes optrykt i Spejdernes Magasin, samt "Spejdersangen" skrevet af B.H. (?), samt endelig en "vrøvle-sang" gengivet i en senere Jamboree-sangbog over tidligere tiders jamboree-sange.

Spejdertillæg. I forbindelse med Jamboreen blev der udgivet et tillæg til aviserne Nationaltidende, Dagens Nyheder og Dagbladet. Forside-tegningen er udført af Axel Mathiesen.

Illustreret Tidende. Avisen havde et større tema om Jamboreen i sit dobbeltnummer i august 1924.

Lyngbydagen. Den 14. august var der "Lyngbydagen", som var en del af Jamboreens officielle program. Spejderne blev til dels kørt rundt i biler. Der deltog ca. 2.000 spejdere i dagens program, så det har været en del biler, der skulle bruges. Berlingske Tidende sørgede for at bilerne blev fremskaffet.

Louis Marton. Den ungarske kunstner Louis Marton (Márton Lajos) deltog i jamboreen sammen med det ungarske hold. Han blev senere meget berømt for sine postkort af spejdere under Jamboreen i 1933.

Blæksprutten. Det satiriske årsblad Blæksprutten havde i 1924 Jamboreen både på forsiden og nævnt flere steder inde i bladet. Navnlig var der en sikkert meget brugbar "parlør", der havde kunne hjælpe på forståelsen nationerne i mellem...

Da Svend blev spejder. Børnebogsforfatteren Gunnar Jørgensen udgav i 1924 denne bog, der foregår på Jamboreen. Gunnar Jørgensen var selv spejder og tropsraadsformand, samt redaktør af spejderblade-
ne Fri og Spejdernes Magasin.

